

3. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу» / Л. М. Масол. Київ: Генеза, 2019. 208 с.
4. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу» / Т. Г. Гільберг, С. С. Тарнавська, Н. М. Павич. Київ: Генеза, 2020. 256 с.
5. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 207 с.

Ткачук Уляна Василівна
*студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна,
*д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

На сьогодні головним завданням початкової ланки освіти є процес формування національної свідомості молодших школярів, шляхом розвитку патріотичних якостей особистості та виховання почуття любові до Батьківщини.

Про це свідчать такі нормативні державні документи: «Освіта» («Україна ХХІ століття»), «Діти України», Закони України «Про освіту», «Про загально середню освіту», Національна доктрина розвитку освіти України, Накази Міністерства освіти та науки.

Державою визначені головні завдання національного виховання:

- формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля держави, готовність її захищати;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури та історії свого народу;
- формування високої мовної культури, оволодіння українською мовою;
- прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій українців та представників інших націй, які живуть в Україні;
- виховання духовної культури особистості, створення умов для вибору нею своєї світоглядницької позиції;

- утвердження принципів вселюдської моралі, правди, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності та моралі;
- формування творчої особистості, виховання цивілізованого господаря;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей і молоді, охорони та зміцнення їхнього здоров'я;
- виховання поваги до Конституції, законодавства України, державної символіки;
- формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- формування екологічної культури людини, гармонії її відносин з природою;
- розвиток індивідуальних здібностей і талантів молоді, забезпечення умов їх самореалізації;
- формування у дітей і молоді уміння міжособистісного спілкування та підготовки до життя в умовах ринкових відносин. [2].

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що проблему національно-патріотичного виховання було висвітлено в українській філософії, педагогіці та літературі (С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, Л. Українка, Т. Шевченко).

Питання національно-патріотичної свідомості висвітлювалися в працях таких науковців та педагогів як: Г. Ващенко, О. Духнович, А. Макаренко, І. Огієнко, С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський, Я. Чепіга.

Виходячи з отриманих фактів, ми можемо визначити проблему національно-патріотичного виховання в даний час як одну з найактуальніших, яка вимагає уважного розгляду і аналізу, так як недооцінка патріотизму як найважливішої складової суспільної свідомості призводить до ослаблення соціально-економічних, духовних і культурних основ розвитку суспільства і держави. Цим і визначається пріоритетність національно-патріотичного виховання в загальній системі виховання громадян нашої держави.

Патріотизм (грец. *Patris* – батьківщина) – моральний і політичний принцип, соціальне відчуття, змістом якого є любов і відданість Батьківщині, гордість за його минуле і сьогодення, прагнення захищати інтереси Батьківщини [3].

Потужним засобом формування національно-патріотичної свідомості молодших школярів – є мистецтво.

Мистецтво – це особлива форма відображення дійсності, естетичний художній феномен, який передає красу навколишнього, внутрішнього світу людини через осмислення фундаментальних категорій «краса», «гармонія», «пропорційність», «довершеність» та самосвідомість і патріотизм.

Велику роль у формуванні національно-патріотичної свідомості молодших школярів відіграють уроки малювання, а саме: уроки декоративно-прикладного мистецтва, уроки малювання пейзажів рідного краю, портретів українських діячів, предметів побуту тощо. Завданням таких уроків є – викликати в дітей

інтерес до своєї країни, шляхом використання репродукцій українських художників.

Знайомство дітей з творами митців допомагає їм увійти до світу прекрасного, учить бачити і відчувати неповторне поєднання фарб природи, будить потребу любити і радіти життю, що підвищує емоційно-естетичну культуру.

Не менш важливим є залучення учнів до прекрасного через різноманітні форми, які органічно вплітаються в повсякденне життя, побут, одяг, житло родини – розмальовані декоративні тарілки, різьблені з дерева речі, художні вироби з глини, прикраси одягу, різні види тканини.

У вихованні національно-патріотичної свідомості дітей велику роль відіграють і народні традиції – досвід, звичаї, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління. З традиціями тісно пов'язані народні звичаї, які є формою виявлення народної традиції – це усталені правила поведінки; те, що стало звичним, визнаним, необхідним.

За формою організації уроки образотворчого мистецтва можуть бути колективними і індивідуальними, коли кожна дитина виконує свою роботу, втілюючи в ній свій задум. Часто індивідуальна робота дітей об'єднується в загальну, використовуються ігрові ситуації, які спонукають дітей до спільних дій. Наприклад, можна застосувати такий вид спільної діяльності дітей, як робота з однією писанкою. Діти, варіюючи готові роботи, різноманітні форми, вчаться створювати барвисті композиції. Мимовільно діти починають придивлятися до того, як працюють товариші, з'являється бажання спробувати зробити так само. Це створює основу для завдань, виконання яких залежить від узгодженості дій всіх учасників.

Писанкарство, як вид декоративно-прикладного мистецтва має позитивний вплив на формування національно-патріотичної свідомості особистості та пояснюється наступними важливими причинами: твори цього виду мистецтва дозволяють виховувати у школярах національну культуру сприйняття матеріального світу, сприяють формуванню патріотичних почуттів, залучають до духовних надбань народу, формуючи тим самим загальну культуру особистості; створюють сприятливі умови для примноження духовної спадщини українського народу.

Таким чином, залучаючись до мистецтва під час ознайомлення з писанкарством, учні поступово формуватимуть поняття, що український народ, має звичаї, які є спільними для всіх людей. Пізнаючи традиції, народну мудрість, народну творчість (пісні, казки, прислів'я, приказки, ігри, загадки тощо), розширюючи уявлення про народні промисли (вишивка, петриківський розпис, яворівська іграшка, писанкарство), вони поступово отримують цілісне уявлення про втілену в художній і предметній творчості своєрідність українського народу. Водночас у дітей розширюються знання про характерні для рідного краю професії людей, про конкретних їх представників. При цьому намагаючись піклуватися не стільки про збагачення знань, скільки про їх творче засвоєння, розвиток почуттів дітей. У шкільному віці вони залюбки беруть

участь у народних святах і обрядах, пізнаючи їх зміст, розвиваючи художні здібності, навички колективної взаємодії [1].

Уроки образотворчого мистецтва дають змогу ефективно розвивати в учнів почуття прекрасного, формувати уявлення про візуальне мистецтво, знайомство з образною мовою різних видів і жанрів мистецтва, розвивати інтерес до художньої творчої діяльності, виховувати національно-сформовану особистість.

Ще однією формою організації навчання та виховання національно-патріотичної свідомості молодших школярів є проведення виховних годин у формі: зустрічей з волонтерами, майстер-класів за участю дітей та батьків з виготовлення сувенірів тощо. Доцільно організовувати виховні проекти: «Україна – рідний край», «Я і моя родина», «Україна – моя батьківщина». Проводити виховні години та тематичні бесіди за темами: «Славетні українці», «Козацькому роду немає переводу» тощо. Проводити конкурси малюнків, оберегів, організувати написання листів та малюнків воїнам ЗСУ.

Таким чином, образотворче мистецтво відіграє важливу роль у формуванні національно-патріотичної свідомості як учня так і вчителя, виховуються почуття любові до рідного краю та України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах. URL: [mon.gov.ua. patriotichne-vih-metodichni-19-05-2015.pdf](http://mon.gov.ua/patriotichne-vih-metodichni-19-05-2015.pdf)
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>
3. Сутність національного виховання (мета, завдання, принципи, зміст) – Педагогіка. URL: https://pidru4niki.com/14860110/pedagogika/sutnist_natsionalnogo_vihovannya_meta_zavdannya_printsipi_zmist

Тремба Діана Володимирівна
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна
д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ НАСТУПНОСТІ МІЖ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИМ ВИХОВАННЯМ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ